

دبیرخانه دائمی مجمع
شهرهای تاریخی ایران

آبان ماه ۱۴۰۴

مجمع شهرهای تاریخی ایران

شهرداران گرانمایه شهرهای عضو مجمع شهرهای تاریخی ایران؛

برگزاری دومین اجلاس مجمع شهرهای تاریخی ایران، در دل کویر و در شهر جهانی یزد، فرصتی بی‌بدیل است در مسیر تحکیم پیوند دیرینه ما، که میراث داران شکوه تمدن ایرانی-اسلامی هستیم.

از یکایک شما عزیزان، بابت همراهی و مساعدت در راستای اهداف عالی این مجمع صمیمانه سپاسگزارم. حضور پررنگ و دغدغه‌مندی شما، نشان از عزمی ملی برای صیانت از هویت تاریخی‌مان دارد که در کالبد شهرهایمان نفس می‌کشد.

بافت‌های تاریخی شهرهایمان، این گنجینه‌های بی‌بدیل، بیش از هر زمان دیگری نیاز به حفاظتی عالمانه و احیایی خلاق دارند. این میراث مشترک، تنها آجر و خشت نیست، روایتگر قصه زندگی نیاکان ما، تجلی هنر و معماری بی‌نظیر و شناسنامه هویتی نسل حاضر و آینده است. فراموش نکنیم که حفاظت از این سرمایه‌های عظیم، به معنای نگاهداری از روح جمعی و کرامت انسانی ساکنان آنهاست.

از این رو، از همه شما همکاران گرانقدر درخواست می‌کنم تا با عزمی راسخ‌تر و با بهره‌گیری از خرد جمعی و تجربیات موفق یکدیگر، همه توان خود را برای تحقق دو هدف "حفاظت پایدار" و "احیای هوشمندانه" بافت‌های تاریخی شهرهایمان به کار بندیم. با برنامه‌ریزی مدون، جذب مشارکت مردمی، به کارگیری فناوری‌های نوین و توجه به توسعه پایدار، این امانت گرانبها را نه تنها حفظ، که پویا و زنده نگه داریم و بار دیگر نقش اجتماعی و اقتصادی آن را در حیات امروز شهرها احیا کنیم.

امیدوارم این نشست، همچون نگینی درخشان در کارنامه فعالیت‌های مشترک ما بدرخشد و دستاوردهای آن، راهگشای تحقق آرمانهای بلندمان در زمینه نگاهبانی از میراث شهری ایران زمین باشد. از میزبانی گرم و تلاش‌های ارزشمند شهردار یزد در برپایی این اجلاس صمیمانه سپاسگزارم.

با آرزوی توفیق برای شما عزیزان.

با احترام

علی قاسم‌زاده

شهردار اصفهان

و رئیس دبیرخانه دائمی مجمع شهرهای تاریخی ایران

اعضاء

شهرهای عضو مجمع

استان آذربایجان شرقی (شهر تبریز، شهر مراغه) / **استان آذربایجان غربی** (شهر خوی) / **استان اردبیل** (شهر اردبیل) / **استان اصفهان** (شهر اصفهان، شهر خوانسار، شهر زواره، شهر قمصر، شهر کاشان، شهر نطنز، شهر نیاسر، شهر نایین) / **استان بوشهر** (شهر بوشهر) / **استان تهران** (شهر تهران) / **استان خراسان رضوی** (شهر مشهد، نیشابور، شهر گناباد) / **استان خراسان جنوبی** (شهر بیرجند) / **استان خوزستان** (شهر اهواز) / **استان سمنان** (شهر سمنان) / **استان فارس** (شهر شیراز، شهر مرودشت) / **استان قزوین** (شهر قزوین) / **استان کرمان** (شهر کرمان) / **استان کرمانشاه** (شهر کرمانشاه) / **استان گیلان** (شهر رشت، شهر ماسوله) / **استان لرستان** (شهر بروجرد) / **استان هرمزگان** (شهر بندرعباس، شهر بندرکنگ) / **استان همدان** (شهر همدان) / **استان یزد** (شهر یزد، شهر ابرکوه)

عضویت شهرهای جدید

استان اصفهان (شهر اردستان، شهر نجف آباد) / **استان خراسان جنوبی** (شهر بشرویه) / **استان خوزستان** (شهر دزفول، شهر بهبهان) / **استان زنجان** (شهر زنجان) / **استان سمنان** (شهر شاهرود، شهر بسطام) / **استان قم** (شهر قم) / **استان کردستان** (شهر سقز) / **استان کرمان** (شهر بم)

شهرداران محترم شهرهای تاریخی، همکاران عزیز و میهمانان گران قدر

در آغاز، خوشامد گرم خود را به شما میهمانان عزیز به یزد، این کهن شهر خشتی جهان و تنها شهر میراث جهانی کشور اعلام می‌دارم. حضور شما در این دیار هزار و یک شب، که تار و پودش از تاریخ و ایمان بافته شده، موجب مباهات و خرسندی است. دومین اجلاس مجمع شهرهای تاریخی که امروز یزد افتخار میزبانی آن را دارد، فرصتی بی‌بدیل است تا ما، به عنوان متولیان مهم‌ترین شهرهای تاریخی کشور، اندیشه‌های خود را برای پاسداری از این گنجینه‌های ملی و بهره‌گیری هوشمندانه از آن‌ها برای توسعه اقتصادی در میان بگذاریم.

شهرهای تاریخی، تنها محل کار و سکونت نیستند، بلکه شناسنامه هویت ایرانی- اسلامی ما و موتور محرک اقتصادی در مناطق خود به شمار می‌روند. همه می‌دانیم که در قلب این اقتصاد، صنعت گردشگری می‌تپد. سخن گفتن در باب مزیت‌های بی‌شمار گردشگری خطاب به شما بعنوان کلیدداران شهرهای تاریخی، حکم زیره به کرمان بردن دارد؛ اما در مقام بازگو کردن، همین بس که بدانیم گردشگری فرهنگی که شاخصه شهرهای ماست، به عنوان یکی از پایه‌های قدرتمند این صنعت در ایران، ظرفیتی عظیم و کمتر دیده شده است که با برنامه‌ریزی متمرکز و ایجاد ارتباط معنادار بین شهرهای تاریخی، می‌تواند نقش معجزه واری در پویایی شهرهای تاریخی و تغییر چهره شهرهایمان به نفع مردم ایفا نماید.

تجربه یزد؛ پیوند زندگی و میراث

ما در یزد باوری ژرف به این پیوند بین زندگی و تاریخ داریم. بافت تاریخی یزد که در سال ۱۳۹۶ در فهرست میراث جهانی یونسکو جای گرفت، تنها یک شهر-موزه نیست، بلکه بافتی زنده و پویاست که حیات اجتماعی در آن جریان دارد. کسب و کارهای فعال، مساجد کوچک و بزرگ و حرکت و پویایی در کوچه‌پس‌کوچه‌های آشتی‌کنان، گواه این مدعاست. ما کوشیده‌ایم تا با افزایش چندصد برابری اعتبارات نوسازی و بازآفرینی این بافت در سال‌های اخیر، هم‌زمان به حفظ اصالت و تسهیل زندگی در آن پایبند باشیم. این تلاش‌ها سبب شده تا یزد در کشور به عنوان استانی نمونه در حفاظت و مرمت اصولی بافت تاریخی شناخته شود.

علاوه بر این، یزد در سال جاری به عنوان شهر جهانی زیورآلات (توسط شورای جهانی صنایع دستی) نیز به ثبت رسید. ما بر این باوریم که اقتصاد صنایع دستی، یکی از پایه‌های مهم اقتصاد در شهرهای تاریخی است. ترمه، دارایی، زنجیرچینایی و دیگر صنایع دستی یزد، نه تنها یادگاران فرهنگی، که محرک‌های قدرتمندی هستند که می‌توانند بستر رونق و اشتغال را در این خطه استوارتر کنند. ما در یزد، خود را در مسیری پر فراز و نشیب می‌بینیم، اما عزمی استوار برای پاسداشت این میراث تاریخی برای نسل‌های آینده داریم. از همه شما همکاران گرامی و سروران عزیز دعوت می‌کنم تا با همکاری و هم‌افزایی بیشتر، زمینه‌های زیر را فراهم آوریم:

- تدوین برنامه‌ای مشترک برای توسعه گردشگری تاریخی، فرهنگی و مذهبی در سطح ملی.
 - تسهیل و ترویج بازاریابی جمعی برای معرفی شهرهای تاریخی ایران به جهان با محتوای هماهنگ.
 - تأکید بر اقتصاد صنایع دستی به عنوان یکی از ارکان توسعه اقتصادی شهرهای تاریخی و حمایت از هنرمندان این عرصه.
 - شبکه سازی بین شهری برای بهره بردن از ظرفیت‌های بین‌المللی شهرهای دوست و همکار.
- امیدواریم این گردهمایی، سرآغاز فصل نوینی در همکاری‌های ما برای صیانت از هویت تاریخی‌مان و خلق فرصت‌های اقتصادی نوین باشد. به امید دیدار دوباره شما در خنکای بادگیرها و سایه‌سار سباط‌های یزد، شهری که تاریخ در آن نفس می‌کشد. با احترام

ابوالقاسم محیی الدینی

شهردار شهر تاریخی یزد

و رئیس دومین اجلاس مجمع شهرهای تاریخی ایران

مشهد

زواره

یزد

کاشان

تهران

اهواز

بوشهر

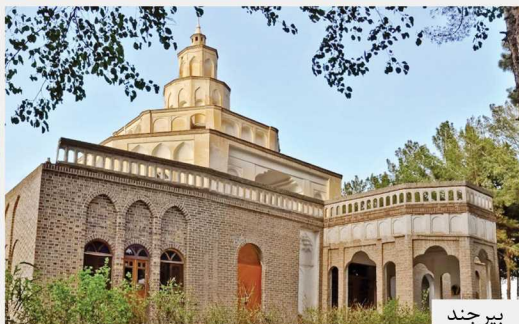
نائین

نیشابور

قمصر

بیرجند

نیاسر

مرودشت

قزوین

کرمانشاه

رشت

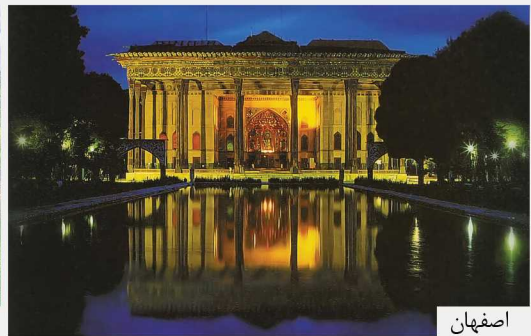

خوی

تبریز

اصفهان

ابركوه

اردبیل

خوانسار

گناباد

شیراز

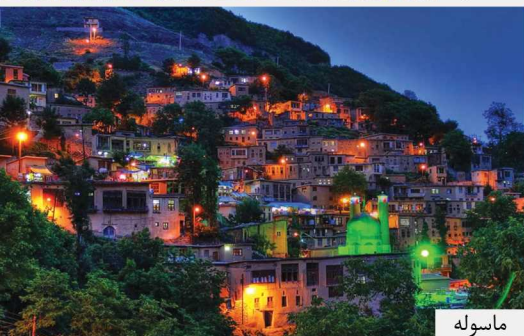
نطنز

کرمان

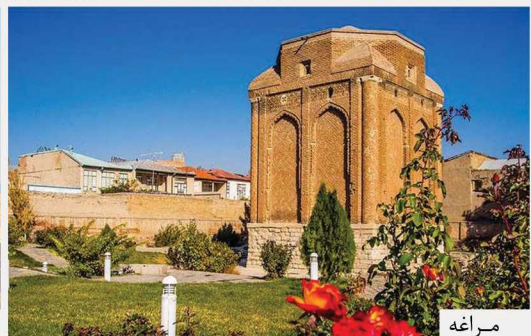
سمنان

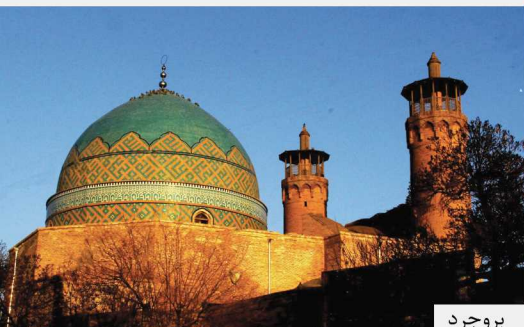
ماسوله

بندر کنگ

مرآغه

بروجرد

همدان

بندرعباس

ایران

روایت مجمع شهرهای تاریخی ایران

— تشکیل جلسه هیئت موسس مجمع شهرهای تاریخی ایران - آبان ۱۴۰۱

با حضور شهرهای تاریخی اصفهان، تهران، شیراز، یزد، تبریز، سمنان، کاشان، همدان، قزوین، اردبیل و کرمانشاه به اضافه شهرهای ایرانی عضو اتحادیه شهرهای تاریخی جهان (ماسوله، کنگ و نیشابور)

— پیش جلسه نخستین اجلاس سالانه و تصویب پیش نویس اساسنامه - اردیبهشت ماه ۱۴۰۳

با حضور هیئت موسس و (نمایندگان شهرهای اهواز و کرمان)

— طراحی لوگو و راه اندازی سایت مجمع hcniran.com

— نخستین اجلاس سالانه با حضور ۳۰ شهر - آبان ماه ۱۴۰۳

- انتخاب هیئت رئیسه (کرمان، همدان، قزوین، یزد و رشت)، تصویب اساسنامه

- انتخاب دبیر کمیسیون های چهارگانه (تسهیل و تعامل بین نهادی (شهر مرودشت)، سرمایه گذاری و مشارکت (شهر کاشان) ،

آموزش و ترویج (شهر زواره) و حفاظت و احیا (شهر نایین)

- انتخاب میزبان اجلاس دوم (شهر یزد)

— صدور احکام هیئت رئیسه، دبیران کمیسیون های چهارگانه، اعضای شورای سیاستگذاری، اعضای شورای اجرایی

— تدوین و ابلاغ دستورالعمل طرح و برنامه های کمیسیون های چهارگانه

— صدور و ارسال گواهی عضویت شهر عضو مجمع

— جلسات راهبری و پیشبرد اقدامات

- جلسه با حضور اعضای شورای سیاستگذاری مجمع

- جلسه برخط بحث و تبادل نظر با حضور نمایندگان تام الاختیار شهرهای عضو مجمع شهرهای تاریخی ایران

- جلسه با حضور خانم دکتر راهب رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی وزارت مسکن و شهرسازی در تهران

- جلسه با آقای دکتر مختاری مشاور و مدیر کل حوزه استاندار

- جلسه با حضور مدیران و خبرنگاران استانی خبرگزاری ایمن

— جلسات هیئت رئیسه مجمع

- دومین جلسه در مرداد ماه ۱۴۰۴ (بحث و تبادل نظر درخصوص عملکرد دبیرخانه و برگزاری دومین اجلاس در شهر یزد و...)

- سومین جلسه در شهریورماه ۱۴۰۴ (بررسی درخواست ۱۵ شهر داوطلب عضویت در مجمع و تصویب درخواست

عضویت موقت یازده شهر و...)

— جلسات دبیران کمیسیونهای چهارگانه مجمع

- جلسه با حضور اعضای کمیسیون سرمایه گذاری و مشارکت (شهر کاشان) در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴

- جلسه با اعضای کمیسیون آموزش و ترویج (شهر زواره) در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴

- جلسه دبیران کمیسیون های چهارگانه مهرماه ۱۴۰۴

— نشست های علمی و تخصصی

- برگزاری بیش از ۳۰ نشست علمی با حضور اساتید برجسته کشور با موضوعات تخصصی بافت تاریخی

جلسه هیئت رئیسه مجمع

سومین نشست هیئت رئیسه مجمع شهرهای تاریخی ایران به ریاست علی قاسم زاده، شهردار اصفهان و رئیس دبیرخانه دائمی مجمع و حضور شهرداران شهرهای یزد، کرمان، همدان، قزوین و رشت در ۲۶ شهریور ۱۴۰۴ به میزبانی شهرداری اصفهان برگزار شد. این نشست ارزشمند، فرصتی برای هم افزایی تجارب و تدوین راهبردهای مشترک در جهت حفاظت از میراث گران بهای تاریخی ایران بود.

در میان بحث های کارشناسی و تبادل نظرهای صورت گرفته، اعضای هیئت رئیسه به بررسی درخواست عضویت شهرهای متقاضی پرداختند. از میان ۳۱ درخواست واصله به دبیرخانه مجمع، ۱۱ شهر اردستان، نجف آباد، بشرویه، سقز، دزفول، شاهرود، بسطام، بهبهان، قم و زنجان به عنوان اعضای اصلی پذیرفته شدند. همچنین عضویت شهر جهانی بم با وجود نداشتن محدوده مصوب بافت تاریخی، به دلیل دارا بودن سه اثر ثبت شده در فهرست جهانی، تصویب شد.

استاد محمدکریم پیرنیا

باقر آیت‌الله‌زاده شیرازی (۱۳۸۶-۱۳۱۵) از پیشگامان مرمت علمی و حفاظت از میراث فرهنگی ایران بود. او که تحصیلات خود را در رشته معماری از دانشکده هنرهای زیبای تهران و سپس دکترای مرمت از دانشگاه رم با درجه عالی به پایان برد، به عنوان بنیانگذار

مرمت علمی در ایران شناخته می‌شود. وی مسئولیت‌های اجرایی مهمی از جمله ریاست سازمان حفاظت آثار باستانی و معاونت سازمان میراث فرهنگی را بر عهده داشت و در طراحی و اجرای صدها پروژه مرمت در سراسر ایران نقش کلیدی ایفا کرد. از جمله این پروژه‌ها می‌توان به مرمت کاخ‌های صفوی اصفهان مانند چهل‌ستون و عالی‌قاپو اشاره کرد که جایزه بین‌المللی Award for Architecture را در سال ۱۹۸۰ برای او به ارمغان آورد. آیت‌الله‌زاده از بنیان‌گذاران سازمان میراث فرهنگی، مرکز آموزش عالی میراث فرهنگی و موسسه فرهنگی ایکوموس ایران بود. او همچنین سردبیری فصلنامه علمی "اثر" را بر عهده داشت و در تأسیس نخستین دانشکده مرمت در پردیس اصفهان مشارکت کرد. فعالیت‌های بین‌المللی او شامل همکاری با یونسکو و ایکوموس در ارزیابی محوطه‌های تاریخی مانند سمرقند بود. وی به عنوان استاد دانشگاه در مقاطع مختلف به تربیت نسل جدیدی از مرمت‌گران پرداخت و بر پایان‌نامه‌های متعدد نظارت داشت. آیت‌الله‌زاده که چهره ماندگار عرصه معماری و مرمت شناخته می‌شود، تألیفات و ترجمه‌های ارزشمندی از جمله کتاب "معماری اسلامی" اثر روبرت هیلنبرند را در کارنامه خود دارد. او تا واپسین روزهای زندگی خود، به عنوان عضو پیوسته در فرهنگستان هنر و نهادهای تخصصی به فعالیت ادامه داد و خدمات بی‌شماری به میراث فرهنگی ایران ارائه کرد.

محمدکریم پیرنیا، استاد برجسته معماری سنتی ایران، با تحقیقات گسترده خود نقش بی‌بدیلی در بازشناسی هویت معماری ایرانی-اسلامی ایفا کرد. او که تحصیلات دانشگاهی را نیمه‌کاره رها کرده بود تا نزد استادکاران سنتی آموزش ببیند، در دو حوزه طراحی و ساخت مدارس نمونه و نیز تحقیق و مرمت بناهای تاریخی فعال بود. پیرنیا نظریات بدیعی ارائه داد که مهمترین آنها شامل اصول چهارگانه هنرهای ایرانی-اسلامی می‌شود: مردم‌واری به معنای رعایت مقیاس انسانی، خودبسندگی با استفاده از مصالح بومی، پرهیز از بیهودگی و درون‌گرایی. او همچنین مفهوم "نیارش و پیمون" را مطرح کرد که به ترتیب به دانش فنی ساخت و ضوابط تناسبانی اشاره دارد. یکی از نوآوری‌های مهم او در سبک‌شناسی معماری ایران بود که به جای استفاده از نام سلسله‌های حکومتی، سبک‌ها را به چهار گروه خراسانی، رازی، آذری و اصفهانی تقسیم کرد. از دیگر خدمات ارزشمند او می‌توان به گردآوری هزاران واژه فارسی معماری، روزآمد کردن دانش سنتی و احیای شیوه‌های فراموش‌شده ساخت اشاره کرد. پیرنیا در شهریور ۱۳۷۶ درگذشت و در دانشکده معماری دانشگاه یزد به خاک سپرده شد.

سومین نشست هیئت رئیسه مجمع شهرهای تاریخی ایران - اصفهان / شهریور ۱۴۰۴

پنج شهر ورزش، نودشه، خوسف، علویجه و گز و برخوار به عنوان اعضای ناظر انتخاب شدند تا از مشارکت گسترده‌تری در فعالیت‌های مجمع بهره‌مند گردند.

یکی از تصمیمات راهبردی این نشست، تصویب موضوع مشارکت و سرمایه‌گذاری در بافت تاریخی به عنوان شعار دومین اجلاس مجمع شهرهای تاریخی ایران بود که نشان از عزم جدی مجمع برای جلب مشارکت همه‌جانبه در حفظ و احیای بافت‌های تاریخی دارد. از دیگر موارد مطرح شده در جلسه جهت ایجاد فضای تعاملی، جمع‌آوری سرمایه‌های پراکنده دانش و تجربه و تبدیل آن به سرمایه‌ای ملی برای حفاظت از هویت تاریخی ایران، پیگیری تدوین مجله علمی با محوریت شهرها و بافت‌های تاریخی کشور و تشکیل کارگروه رسانه‌ای برای نشر ارزش‌های بافت تاریخی با همکاری شهرهای عضو در دبیرخانه مجمع بود.

کاشان با برخورداری از بیش از ۱۷۰۰ اثر تاریخی، از جمله ۳۳۰ اثر ثبت‌شده ملی و یک اثر ثبت جهانی، یکی از شاخص‌ترین نمونه‌های معماری اصیل ایرانی-اسلامی در جهان به‌شمار می‌رود.

این شهر تاریخی، تلفیقی زیبا از علم، هنر و زیست‌بوم کویری است که در کالبد معماری سنتی آن تجلی یافته است. از خانه‌های تاریخی عباسیان و بروجردی‌ها گرفته تا باغ جهانی فین، کاشان گنجینه‌ای از خرد اقلیمی، زیبایی‌شناسی معماری و پیوند انسان با طبیعت است؛ گنجینه‌ای که امروز، با پیوستن به شبکه شهرهای خلاق یونسکو در حوزه معماری، جهانی شده و جایگاه شایسته خود را در عرصه فرهنگ و معماری بین‌المللی تثبیت کرده است.

در روز جهانی شهرها، در چهل و سومین کنفرانس عمومی یونسکو در شهر سمرقند، شهر تاریخی کاشان به عنوان «شهر خلاق در حوزه معماری» به رسمیت شناخت شد و رسماً به شبکه جهانی شهرهای خلاق (UNESCO Creative Cities Network) پیوست.

کاشان در کنار شهرهایی چون رم، پاریس و بارسلون، به‌عنوان یکی از مصادیق برجسته معماری پایدار و میراث اصیل تمدنی به رسمیت شناخته شد.

**دبیرخانه مجمع شهرهای تاریخی ایران عضویت کاشان
در شبکه شهرهای خلاق یونسکو را به شهردار محترم و
شهروندان گرانمایه کاشان تبریک عرض می‌کند.**

خانه بروجردی‌ها